

De organisatie van het Draaksteken in historisch perspectief

Jan Marsman, Raadsbeër schutterij Beesel

Schutterij St. Georgius en St. Sebastianus is statutair verplicht "om de zeven jaar" de draak te steken. Foto dateert uit 1896 en hangt in de Gildekamer aan de Muizenboekerweg.

Historie

Eens in de zeven jaar wordt in Beesel het Draaksteken georganiseerd. Dit spel dat de legende van St. Joris en de Draak uitbeeldt, wordt door de Schutterij Broederschap St. Georgius en St. Sebastianus uit Beesel al zeker vanaf 1736 georganiseerd. Sinds 1974 in samenwerking met het Comité Draaksteken en vanaf 1981 met de Stichting Draaksteken.

De oudste vermelding van de schutterij van Beesel dateert uit 1572. Voor zover bekend wordt het Draaksteken vanaf 1736 traditiegetrouw door de schutterij opgevoerd. De Beeselse schutterij is statutair verplicht "om de zeven jaren" de draak te steken, hetgeen sinds mensenheugenis geschiedt.

Uit oude notulen en geschriften blijkt dat telkens als de draak gestoken moest worden, een commissie uit de schutterij gevormd werd met de opdracht het Draaksteken te organiseren.

Het spel werd vanaf 1902 zo mogelijk om de zeven jaar opgevoerd. Aanvankelijk vond het schouwspel plaats op twee verschillende locaties: aan de Maasoever en in het dorp. Allereerst werd de draak aan de Maas "tam" gemaakt. Van hieruit trok de stoet in optocht naar het dorp, een route van 1,5 km. Hier werd de draak met veel ceremonieel en tamtam gestoken.

Mede door de afkalving van de Maasoevers besloot men vanaf 1967 het spel geheel te verplaatsen naar een locatie in het dorp nabij kasteel

Spelmoment uit 1954. (Collectie Anita Smeets, Raadvrouw van de schutterij)

Nieuwenbroeck. Het Draaksteken begon inmiddels aan populariteit te winnen. Werd het spel tot in 1967 slechts eenmaal opgevoerd, in 1974 waren er al twee voorstellingen. In 1981 werd het zelfs drie keer gespeeld, waarvan de eerste uitvoering op vrijdagavond een lichtvoorstelling was. Tegenwoordig zijn er maar liefst zes.

Organisatie

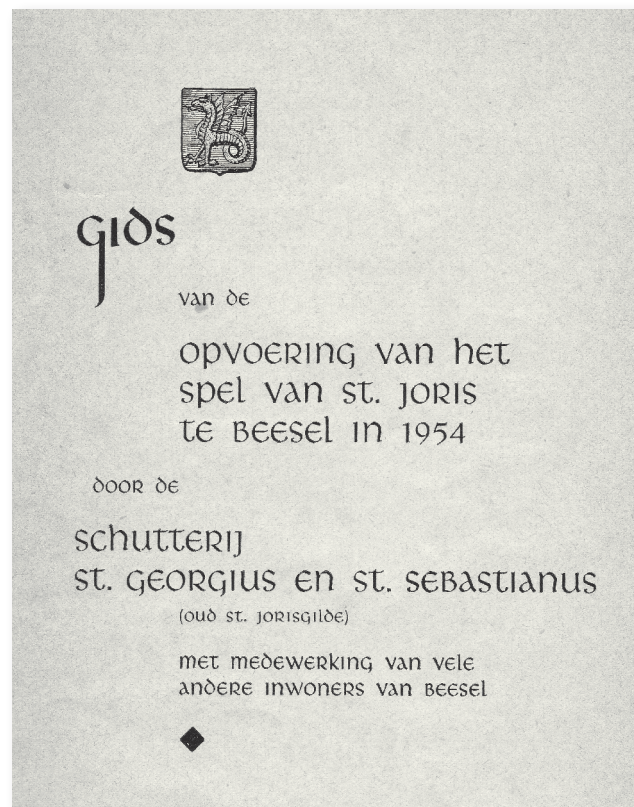
Vanaf 1946 was binnen de schutterij het 'Uitvoerende Comité Draaksteken' verantwoordelijk voor de organisatie van het 7-jaarlijks Draaksteken. Dit comité functioneerde een aantal jaren uitstekend. Het volksspel van 1967 was echter het laatste Draaksteken dat dit comité, gevormd door enkel schutterijleden, organiseerde. Hoe dat kwam?

Tijdens de bestuursvergadering van de schutterij op 1-10-1973 ontstond discussie over de vraag of het draaksteken in 1974 wel door kon gaan. Het evenement werd steeds groter en men was bang voor financiële risico's. Unaniem werd besloten om het toch door te laten gaan, maar dan wel met ondersteuning vanuit de Beeselse gemeenschap. Aldus werd een Comité Draaksteken in het leven geroepen om het spel in 1974 te organiseren.

Dit bestond uit leden van de schutterij en vertegenwoordigers van de belangrijkste verenigingen van het dorp Beesel. Dit comité kreeg een permanent karakter, zodat de continuïteit van het Draaksteken gewaarborgd was.

*De drakendragers Sjeng Smeets, de opa van Anita Smeets.
Op de achtergrond Jan van den Borst.
(Collectie Anita Smeets)*

*Programmaboekjes.
(Collectie Jan Marsman)*

In 1981 zette dit comité haar activiteiten voort onder de naam 'Stichting Draaksteken Beesel'. De bestuursleden werden door de schutterij benoemd en de helft moest lid zijn van de schutterij. **De verantwoordelijkheid van het Draaksteken ligt bij de schutterij. De stichting organiseert het draaksteken vanaf 1981.**

Het doel van deze Stichting Draaksteken is: Het dienstbaar zijn, in de ruimste zin, ten behoeve van de schutterij Beesel, bij het door deze schutterij, als gevolg van artikel 18 van haar statuten, periodiek te doen plaats vinden van het "steken van de draak".

Vanaf 1981 werd het spel een drie uur durende voorstelling en vergde daardoor steeds meer van de organisatie. Het aantal leden van de schutterij werd kleiner, waardoor niet-leden van de schutterij steeds meer invloed kregen. Nieuwe bestuursleden van de stichting hadden vaak geen band en daardoor minder affiniteit met de schutterij.

Soms telde persoonlijke eer zwaarder dan de historische betekenis en de traditionele belangen van de schutterij. Dit zorgde voor uiteenlopende inzichten binnen de stichting.

Spanningen zowel binnen de stichting alsook tussen de stichting en de schutterij konden niet uitblijven. Sommigen wilden het draaksteken spectaculairder maken, anderen juist niet.

In 1990 vonden meerdere besprekingen plaats tussen de stichting en de schutterij onder leiding

*Draaksteken 1967 met Jo Stroucken als St. Joris.
(Collectie Jo Stroucken)*

van de heer Joosten †, beschermheer van de harmonie van Beesel, om de onderlinge verhoudingen te verbeteren. Er kwam een aanvullende overeenkomst tussen beide partijen en deze werd getekend op 9 januari 1991 door de bestuursleden van beide organisaties. De heer Joosten was zich terdege bewust van de historische en traditionele rechten van de schutterij betreffende het draaksteken.

In 1995 en 2002 verliep het spel naar wens. Over de festiviteiten na afloop van 2002 was men minder tevreden. De stichting wilde meer invloed krijgen op de organisatie en de festiviteiten na afloop van

de voorstellingen. De schutterij exploiteerde een tent waar het publiek nog kon nagenieten en de Beeselse bevolking kon feesten. Hierover zijn tussen 2002 en 2005 intensieve contacten geweest. Dat heeft geleid tot het 'Principeakkoord', een overeenkomst ondertekend op 18 februari 2005 door de stichting en de schutterij.

In deze overeenkomst staat onder andere dat de schutterij aan de Stichting Draaksteken een doorlopende opdracht geeft tot het organiseren van het Draaksteken in Beesel onder bepaalde voorwaarden.

Tevens is erin opgenomen dat de oorsprong en de bijzondere rol van de schutterij in de historie

Groepsfoto 1988. (Foto Peter Bors)

van het Draaksteken door de stichting op passende wijze en op een prominente plaats wordt genoemd in het programma- en/of tekstboekje, op de website van het Draaksteken en in andere publicitaire communicatiemiddelen. Verder ontvangen het dagelijkse bestuur en het Raadscollege van de schutterij met partners een uitnodiging voor de officiële opening van het Draaksteken inclusief een prominente gratis zitplaats op de hoofd- of eretribune.

In het Principeakkoord staat dat tussen de Stichting Draaksteken en de schutterij van Beesel twee bijeenkomsten dienen te worden belegd.

De eerste bijeenkomst is circa twee jaar voorafgaand aan het Draaksteken, waar de stichting in de Gildekamer van de schutterij aan het bestuur en haar College van Beschermvrouw/ Beschermeheer, Raadsheer en Raadsvrouw het beleidsplan en de begroting van het Draaksteken presenteert. Circa één jaar na afloop volgt de presentatie van

De stichting en de schutterij op 3 november 2017 bij elkaar in de Gildekamer. Fred Simons, voorzitter van de schutterij, opende deze bijeenkomst. (Foto Esther Apeldoorn-Feijts, secretaris Stichting Draaksteken)

Maas- en Swalmdal

De kamerschoten bij het Draaksteken worden verzorgd door de leden van de schutterij Joep Dobms en Erik Simons. (Foto Peter Bors)

Kinderdraaksteken 2016. (Foto Peter Bors)

de jaarrekening van de stichting en brengt zij daarmee aan de schutterij algemeen verslag uit over het gevoerde beleid.

Tijdens deze “feestelijke” bijeenkomsten kunnen de leden van de schutterij vragen stellen en kunnen zij de stichting adviseren d.m.v. eventuele verbetervoorstellen.

Voor het afsteken van de kamerschoten tijdens de uitvoeringen wordt door de stichting een schriftelijk aanvraag bij het bestuur van de schutterij ingediend. Dit wordt in de bestuursvergadering van de schutterij besproken, waarna er een schriftelijk antwoord naar de stichting gaat.

Het Kinderdraaksteken, voor het eerst in 2009 georganiseerd, was een initiatief van de stichting. De jaarlijkse deelname, vanaf 2009, aan het Kinjer-OLS in samenwerking met basisschool 't Spick en

Kinjer-OLS-2010 in Grubbenvorst. (Foto Peter Bors)

de schutterij was een logische stap in de voortzetting van de traditie van het Draaksteken.

De Stichting Draaksteken was eveneens verantwoordelijk voor de officiële inwijding van de draak op de rotonde op zaterdag 6 augustus 2016. Alle spelers trokken in een lange stoet vanaf het speelterrein naar de draak op de rotonde met voorop de schutterij in vol ornaat.

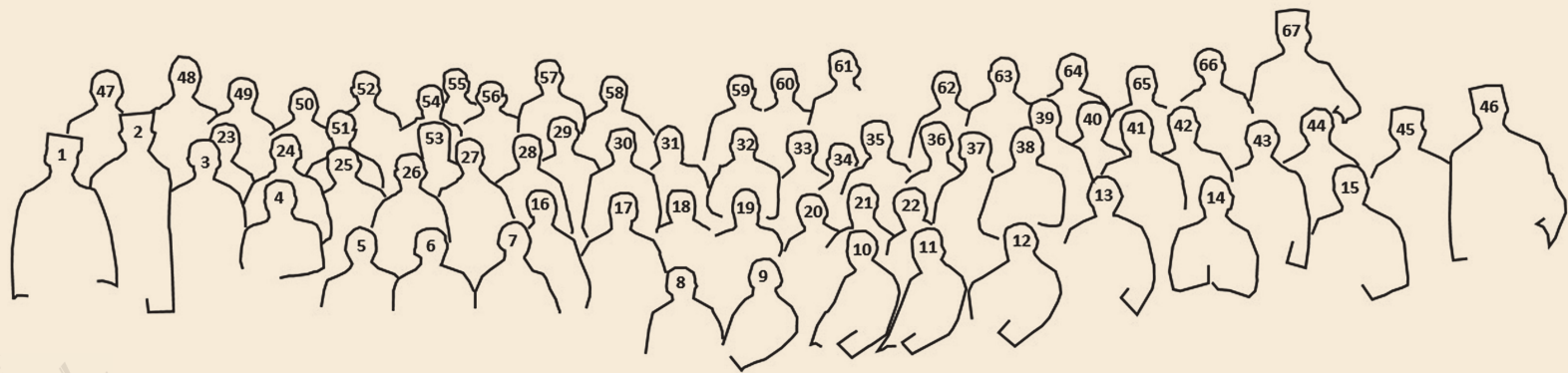
De daaropvolgende H. Mis met vier Heren (priesters), de Drakekapel, het Gemengd Koor Beesel, deelnemers van het Draaksteken en vele anderen, opgevoerd op het terrein van het Draaksteken, was het resultaat van een intensieve samenwerking.

Ik wil graag sluiten met de woorden die Hans van Kruchten, de voorzitter van de stichting, destijds daar gesproken heeft: Het is prachtig, passend en goed dat de Kerk, de Schutterij en de Stichting Draaksteken hier samen aanwezig zijn bij de opening van het 7-jaarlijkse Draaksteken 2016.

H. Mis met vier Heren op het terrein van het Draaksteken in 2016. (Foto Peter Bors)

Maas- en Swalmdal

Schutterij St. Georgius en St. Sebastianus met zangkoor anno 1896

- 1 *Onbekend*
- 2 *Onbekend*
- 3 *Math. Peeters (Körvers Ties)*
- 4 *Leon Reynders (Bekker Naad)*
- 5 *Hubert Thijssen (Tiesseboers Bairke)*
- 6 *Peter Job. Rutten (Kierken Petrannes)*
- 7 *Gerard Heldens (Gieraad van Kesjtjel)*
- 8 *Peter Simons (Piëterke v.d. Tummer)*
- 9 *Hubert Beumers (Buimers Bair)*
- 10 *Hendrik Reynders (Ramèèkers Hendrik)*
- 11 *Hendrik Verhaegh (Driek Verhaag)*
- 12 *Jacob Beumers (Buimers Kueb)*
- 13 *Piet Sloezen (Sloezes Piet – knecht bij Beurskens)*
- 14 *Piet Heldens (Kesjtiels Piet)*
- 15 *Onbekend*
- 16 *Thomas Simons*
- 17 *H. Pijpers Dir. zangkoor?*
- 18 *Burgemeester Janssen*
- 19 *Clemens Meuter*
- 20 *Lod. Thijssen (Bekker Lod)*
- 21 *Hein Cuypers (Kupers Hein)*
- 22 *Onbekend*
- 23 *Willem Vullings (Karels Wulm)*
- 24 *Math. Weyers (Wiërs Ties)*
- 25 *Hendrik Slabbers (Stams Hendrik)*
- 26 *Josef Geerlings ('t Wëerke)*
- 27 *Jan Schoenmakers*
- 28 *Willem Simons (Huuskes Wulm)*
- 29 *Mathias Bloemers (Ties v.d. Waterloo)*
- 30 *Jacob Simons (Koabes v.d. Tummer)*
- 31 *Trienes (vaandrigt Zangkoor)*
- 32 *Willem Meuter (Wulm v.d. Sikkretaris)*
- 33 *Jan Thijssen (Sjang v.d. Haorepost)*
- 34 *Leonard Reijnders (Pierenaad, vaandrigt Schutterij)*
- 35 *Frans Heldens (Kesjtiels Frens)*
- 36 *Hubert Timmermans (Tummermans Bairke)*
- 37 *Frans Meuter (Frens v.d. Sikkretaris)*
- 38 *Onbekend*
- 39 *Jan Simons (Swalmen)*
- 40 *Arnold op 't Veld (Nol de Wever)*
- 41 *Willem Niessen (Wulm v.d. Schuitenberg)*
- 42 *Piet Bos (Bosse Piet)*
- 43 *Jean Verbaag (Stroekeshof)*
- 44 *Willem Janssen (café op de Eiermarkt met Liesbeth)*
- 45 *Piet Thijssen (Piet van Toan Heldens)*
- 46 *Andreas Hendrix (Drees v.d. Berg)*
- 47 *Jan Peeters (Körvers Jean)*
- 48 *Hub. Toebosch (de Kuper)*
- 49 *Piet Crins (Mane Piet)*
- 50 *Piet Cramers (Kramers Pietje)*
- 51 *Jacob Thijssen (Kriemer Koab)*
- 52 *Frits Simons (Huuskes Frits)*
- 53 *Wilhelm Smeets (Helm v.d. Witteberg)*
- 54 *Hendrik Stroeken (van het Hitje)*
- 55 *Johannes Nijssen (Hannes v.d. Tummer)*
- 56 *Willem Gielen (Wulm Gielen)*
- 57 *Antoon Simons (Sjlechter Tuen)*
- 58 *Jacob Simons (Sjpole Kuubke)*
- 59 *Theodoor Heldens (Thei v.d. Kruisberg, adjudant)*
- 60 *Willem Nijssen (Wulmkes Wulm, koning van dat jaar)*
- 61 *Theod. Van Rens (Thei de Sjmeed, adjudant)*
- 62 *Onbekend*
- 63 *Jos Görts (Prius Geurts)*
- 64 *Naad Reynders*
- 65 *Piet Simons*
- 66 *P.J. Drissen*
- 67 *Pierre van Rens (tamboer)*
(Collectie wijlen Toos en Lei van den Borst)